

BRÆNDTORV

SOM HUSHOLDNINGSBRÆNDELSE spiller anvendelsen av brændtorv en stor rolle, det være sig i de træfattige distrikter langs kysten, oppe ved sætrene paa fjeldet, eller i de brede dale, hvor megen trivelig skog aar om andet nedhugges for at brændses op, og hvor det desværre ofte har været mer regningssvarende at kjøpe kul eller koks fra England, end at forsøke paa at transportere tilgaards alt det avfald, som findes inde i skogene.

Naar man saa betænker, at man av 1 maal brændtorvmyr 2 m. dyp kan erholde 300 ton tør brændtorv, der i brændværdi motsvarer 1200 m.³ barkved d. v. s. 480 favner à $2 \times 2 \times 0,63$ m., eller 900 m.³ bjerkeved, d. v. s. 360 favner à $2 \times 2 \times 0,63$ m., og man herefter regner ut, hvor mange maal skog man maa hugge, for at erholde 1200 m.³ barved eller 900 m.³ bjerkeved, og hvad det koster at transportere dette tilgaards sammenlignet med brændtorven, samt tar hensyn til, at man faar brændtorven færdig til fyring i passende stykker, mens man maa koste ekstra arbeide paa den hjemkjørte brændveds sagning og hugning, da vil man forstaa, at rent økonomisk seet har brændtorv flere fordele fremfor brændved.

Den almindeligste, enkleste og i mange tilfælder billigste maate at erholde brændtorv paa, er at skjære stiktorv. Saadan torvdrift foregaar allerede i stor utstrækning her i vort land.

Stiktorven har imidlertid flere ulemper, der ofte bidrar til at sætte torvsaken i miskredit. Den er som regel uensartet, voluminøs, let i vegten og porøs, smuler gjerne og gir meget avfald. Har man dertil uhensigtsmæssige ildsteder eller ikke fyrer paa en rationel maate, opstaar torvluft, og fordømmene imot brændtorven økes.

Da stiktorven ikke har undergaaet nogensomhelst mekanisk forandring, er dens struktur og øvrige egenskaper de samme som i myren. Den kan ikke tørkes mere end til omkring 30 % vandgehalt og suger let vand til sig igjen, naar utsat for fugtighet.

For at kunne fremme torvens tørkning, formindske porøsiteten og forøke volumvegten, maa man med maskinelle anordninger ødelægge torvens naturlige mekaniske struktur, idet man forrykker torvfibrenes indbyrdes stilling til hinanden og samtidig sønderdeler og sønderskjærer forekommende friske eller ikke fuldstændig fortorvede plantestoffer, hvorved torven blir en godt sammenblandet og ensartet masse, der under den efterfølgende tørkning fortætter sig til faste stykker.

Dette kan tilveiebringes paa to forskjellige maater.

Enten sammenblandes, sønderskjæres, knades og formes raatorven i dertil specielt konstruerte kraftige maskiner av Anrep-Svedalas, Aadals Brugs, eller lignende type, efterat raatorven i myren først ved avgrøftning er befriet for mest mulig vand. Den derpaa følgende tørkning

og fortætning foregaar paa et omsorgsfuldt avgrøftet og planeret tørkefelt.

Denne slags torv benævnes *maskinform orv*.

Eller ogsaa opløses raatorven i vand, i let den samtidig sammenblandes, delvis sønderskjæres og eltes i dertil specielt konstruerte maskiner, uten at avgrøftning herfor paa forhaand er absolut paakrævet. Torven formes derefter i formrammer utlagt paa tørkefeltet, hvilket maa være meget omsorgsfuldt avgrøftet og planert, bør allerhelst være fast mark. Ved at blande torven med vand utkræves betydelig mindre kraft til torvens bearbeidelse.

Denne slags torv benævnes *eltetorv*.

Forøvrig fremstilles eltetorv paa flere forskjellige maater, der alle har tilfælles, at behandlingen foregaar ved tilsætning av vand. I Danmark anvendes omtrent udelukkende eltemetoden, likeledes i Holland og store deler av Tyskland.

BRÆNDTORV HJEMME HOS OS

AV MARY HOUSEKEEPER I «URD»

KOLDT har vi hat det, og koksbeholdningen har minket bra. Dyr er denne »sorte vare« saa det er en gru. *Har De forsøkt torv i ovnene Deres?* Det er saamen et ganske »brændende spørmaal«. Jeg vet svært mange som har forsøkt — meningene er delte. Nogen siger det er storartet, andre siger det lugter sur torv over hele huset, og at den mængde aske som torven avsætter er skiddenfærdig, da den er saa let, at den fyker som melet i nordenvinden. At meningene er saa delte, er naturligvis ikke torvens skyld, men de lokale forholdes. Den ene ovn eller pipe eigner sig bedre for torvbrænding end den anden.

Jeg foreslaar at enhver prøver og gjør erfaringene selv, det er det sikreste. Torven siges at være billig i bruk. Den kan ogsaa i en almindelig »rundbrænder« ved ordentlig stel holdes i varme døgnet rundt. For den som vil forsøke, hitsættes følgende anvisning: Brændtorven antændes likesom koksen med nogen stikker eller vedtrær, men trænger mindre ved for at fange ild. Naar torven har tat ordentlig fyr — ca. 5 min. efter tændingen — tilskrues trækken til $\frac{1}{4}$ omdreining, hvis ovnen er tæt og normal forresten. Torven vil da hvis den er god, ligge og ulme og ved paafylldning morgen og aften holde jevn varme i værelset døgnet rundt. Man maa fjerne asken omhyggelig, det er desuten tilraadelig at dynke asken med litt vand for at forebygge støv.

At vi producerer torven selv, er jo ogsaa en sak av betydning. Torvmyrer har Norge nok av, og selvhjælp er ikke at foragte. Der